

TÝDENÍK ODBOROVÉHO SVAZU KOVO V ČSFR

NA TÁLOCH ZASADALA SLOVENSKÁ RADA OZ KOVO

ROKOVANIE MIMORIADNÉHO DOSAHU

Celní predstavitelia nášho zväzu vedia, akú úlohu hrá na rokovaní prostredie. Možnosť venovať sa danej problematike dva dni, prakticky nonstop v plnom výpätí, to vyžaduje jeho správny výber. Aj preto padla voľba na stretnutie Slovenskej výkonnej rady zväzu na chatu Svermových železiarní na Táloch, ktorá podobnému účelu už raz poslúžila. Samozrejme s výborným hodnotením. Tentoraz bolo príjemné prostredie takmer podmienkou rokovania, lebo každý kto naň išiel, očakával prinajmenšom búrku, ak už nie otvorenú blyskavicu. Na programe rokovania bola totiž jednoznačne kritika. A to od strechy až po pivnicu. Od orgánov ČS KOZ až po samého seba.

Rokovanie začal podpredseda Slovenskej rady Jozef Krumpolec. Jeho hodnotenie i stav, v akom sa nachádza dnes náš zväz, nebolo pre vedúcich funkcionárov žiadnou pochvalou. Úplne naopak. Tvrdá kritika stavu v úrovniach federálne orgány zväzu — jednotlivé výkonné rady, KOZ — zväz, KOZ SR — slovenská časť zväzu KOVO bola súčasťou jeho hodnotenia. Proste hovoril o mnohých otázkach dotýkajúcich sa funkčnosti štruktúry, akčnosti, ale i filozofie zväzu. Posledné akcie totiž ukázali, že v celom tomto odbohovom súkollí to takýmto spôsobom už jednoducho ísť ďalej nemôže. Čo potvrdili aj ďalší v následnej bohatej diskusii.

PROFESIONALIZÁCIA

Prvou cestou k náprave stavu je profesionalizácia. Už dávnejšie niektorí po nej volali (ešte na plzenskej plenárke Fero Komora),

ale až doposiaľ sa na túto tému nehovorilo príliš vážne. Aký je to ale zložitý problém ukázalo sa až v poslednom čase. Klasických profesionálov, teda ľudí platených za svoju prácu vo zväze na volených miestach na tej vyššej úrovni, je veľmi skromné. Tým sa preto nakopujú úlohy, ktoré sú už nie schopní stíhať. Preto Slovenská rada OZ KOVO odsúhlasila, aby všetci členovia predsedníctva boli za svoju prácu vo zväze platení, lebo i tu sa ukázalo, že spoliehať sa na odovševnosť nedá. Je to tvrdá náročná práca s vysokou mierou zodpovednosti a robí ju len tak, pokiaľ niečo, zadarmo ako konička, tak to sa už nevyplatilo. Inou otázkou ale je, ako na rokovaní prízvukovali páni Zilling a Škulitý, či už odsúhlasením platov členov predsedníctva sa tieto automaticky stávajú profesionálmi. A pokiaľ ide ešte o štruktúru, veľzplenskej plenárke Fero Komora),

la sa hovorilo, či tieto ľudia ma-

jú byť uvoľnení z nižších funkcií. Zdá sa, že až také jednoduché sprofesionalizovať ľudí na dôležitých postoch nebude vôbec jednoduché. Prispeli k tomu i hlasy niektorých, že by bolo treba začať uvažovať nad tým, ako platiť vedúcich mandátových obvo-

dov. A sme, hľadám, pri najdôležitejšej otázke, ktorá bola ale tentoraz

IBA ROZBABRANÁ.

Totíž, ako ďalej s dvojstupňovým systémom. Nuž, a tak sa v rokovaní objavovali pojmy ako okresné odborové rady, mandátové združenia, združenia mandátových obvodov, až sa prišlo na prehodnotenie práce KOZ SR.

Keby pán Korbeľ, predseda KOZ, prišiel v tom čase na Tále, bol by stopercentne okamžite odvolaný. Kováci mu jednoznačne dávajú za vinu krach akcií, ktoré na konci minulého roka iniciovali. Po mtingoch a výstražnom štrajku sa totiž konfederácia zaviazala, že ďalšie akcie odborárov potiahne už ona, a že to nenechá na jeden zväz. Sice už vtedy sa hovorilo o vytvorení asociácie výrobných zväzov, no iba hovorilo. Napokon po rozsiahlej publicite z toho potichy zišlo a ostatné poväčšinou malé zväzy, vďaka hlasovaciemu systému, aký v konfederácii existuje, zatlačili svojich mamutích kolegov späť na stoličky. Na Táloch sa o vytvorení asociácie začalo hovoriť znova. Alebo je tu aspoň snaha presadiť v Ziline tento týždeň, aby sa hlasovalo podľa veľkosti zväzu.

Keď v podvečer skutočne prišli na rokovanie kovákov vysvetliť postoj konfederácie páni Korbeľ a Polka, nebolo jasné, ako to všetko dopadne. Napokon si všetko v dobrom vyjasnili. Najprv aké nemožné z politického hľadiska by bolo pred vianoce robiť nátiakové akcie. Ako ušiel rozpočet, aké bezmocné sú mnohé veľké zväzy v súkollí konfederácie a čo sa bude diať ďalej. Táto otázka priniesla celkom

NEČAKANÉ ROZUZLENIE.

To, ako tak trochu prerobí konfederáciu zdola sa podujali kováci prostredníctvom mandátových združení. Tam ako sa ukazuje, si odborári všetkých zväzov v jednotlivých regiónoch rozumujú celkom dobre. Preto sa musí ukázať, kto týchto ľudí a s akými čiste osobnými ambíciami zastupuje tam hore, na vedení materských zväzov.

S Generálnou dohodou to ale, zdá sa, bude bez nátlaku. Ková-

lebného boja pustia. Prvou vecou, ako povedal pán Korbeľ, bude oboznámiť voliča, ako sa chovajú poslanci zo všetkých politických strán, ako hlasovali o rozpočte, ako „prehliadli“ svoje predvolebné sociálne programy. Bude im to proste treba pripomenúť na stránkach novin. Inak sa pravdepodobne ako nezávislí objavili odborárski kandidáti na listinách šiestich politických strán: HZDS, SDL, SNS, KDH, Zelených a Sociálnej demokracie. Tým všetkým pomáhali odborári pri tvorbe sociálnych programov.

NESKORO VEČER

sa členovia Slovenskej rady vrátili k svojmu pôvodnému programu. A tým bola nevelmi dobrá funkčnosť zväzu. Jedným z argumentov bolo, že na Slovensku chýbajú vo vedení ľudia. Najmä tým, že pán Engliš je preťažený prácou na dvoch stolíčkach, jak vo federácii, tak v Slovenskej rade je o jedného celého človeka menej.

Slovo predsedu

OZ KOVO Alojza Engliša

Mimoriadne zasadnutie Slovenskej rady OZ KOVO bolo iniciované zasadnutím federálnej rady v decembri 1991. Už tam bolo navrhnuté, aby som sa venoval práci vo federálnej rade pre celý OZ KOVO a nedelil ju medzi Slovenskú a federálnu radu.

Slovenská rada sa teda zišla a veľmi kriticky zhodnotila svoju činnosť. Vzhľadom na to, že náš zväz je prierezový a treba riešiť problémy komplexne z hľadiska celej republiky, bolo rozhodnuté, aby som sa venoval jedine tejto problematike, teda odborovej politike celého zväzu. Výkonné rady — v zmysle stanov — aby boli realizátormi tejto myšlienky.

Z tohto titulu ma Slovenská rada OZ KOVO z funkcie predsedu SR uvoľnila. Za predsedu Slovenskej rady bol vo voľbách zvolený doterajší podpredseda Jozef Krumpolec.

Nie je možné, aby v súčasnej dobe vzhľadom na obrovský rozsah úloh vykonával jeden človek tak náročnú prácu v dvoch funkciách. Ja som bol zodpovedný za politiku zväzu, ale i za jej realizáciu na Slovensku. Vzhľadom na to, že výkonné rady sú v určitých fázach riadenia úplne samostatné, bol som neúnosne zaťažovaný. Ako predseda OZ KOVO som naďalej zodpovedný za celkovú politiku a riadenie zväzu.

Ďalšia závažná myšlienka, na ktorú by som chcel upozorniť: Slovenská rada prehodnotila svoju doterajšiu prácu, poukázala aj na nedostatky a prijala určité opatrenia na zlepšenie práce. Naším cieľom je samozrejme racionalizovať činnosť celého zväzu. Čiže predpokladám, že tak urobia všetky výkonné rady a na tejto analýze musí stavať aj federálna rada, aby sa zlepšil celý systém práce.

Čo sa týka mojich funkcií podpredsedu Snemu a viceprezidenta, člena prezidia ČS KOZ, tieto sú viacemnej čestné. Ovšem vyžadujú maximálne sústredenie a veľké pracovné vypätie. Na Slovensku som mal na starosti Radu odborovej politiky — čiže sledovanie nielen diania v odborovom hnutí, ale i v politických stranách na celej našej politickej scéne. Preto som požiadaval na zasadnutí Generálnej rady v Luhačovicích v zmysle predchádzajúcej dohody o uvoľnení z funkcie podpredsedu Snemu, s tým, že zastupujem Slovenskú konfederáciu a slovenské odborové zväzy v ČS KOZ ako člen prezidia a v súčasnosti aj ako viceprezident.

Prevažná časť mojej pracovnej doby by sa mala „odohrávať“ v Prahe... I keď samozrejme ju chcem rozdeliť aj medzi ďalšie časti ČSFR. Chcel by som sa pravidelnešie zúčastňovať porád predsedov v celej republike, kde by som sa konkrétne oboznámaval s názormi predsedov a súčasne limitoval názory OZ KOVO. Myslim si, že takto by sme sa vyhnuli niektorým nedorozumeniam vo vnútri zväzu.

To je aj ďalšia myšlienka, ktorá odznela v Slovenskej rade a ktorú chcem podčiarknúť. I ja sa snažím byť jej propagátorom. Pre zlepšenie vzájomnej informovanosti vo vnútri zväzu by sa porád predsedov základných organizácií v Cechách zúčastňovali aj kolegovia zo Slovenska a naopak. Vzájomná neznalosť problematiky v jednotlivých regiónoch spôsobuje často zbytočné názorové rozdiely pri riešení konkrétnych úloh. Tým, že máme samostatné výkonné rady, sa dajú tieto problémy riešiť v ich rámci. Samostatne, ale vzájomnou previazanosťou. Zostáva priamo na vedúcich metodických pracovísk, aby nadviazali vzájomný kontakt. Tomuto problému budeme musieť venovať zvýšenú pozornosť.

Desať dní v Slovenskej rade OZ KOVO

Slovenská rada OZ KOVO v uplynulých desiatich dňoch (8.—17. 1. 1992) venovala mimoriadnu pozornosť dvom najzávažnejším oblastiam: rokovaniu so zástupcami Zväzu priemyslu pri spresňovaní podmienok uzatvorenia vyššej kolektívnej zmluvy na rok 1992 a analýze svojej práce, ako aj návrhom na celkové zvýšenie účinnosti rady a celého jej aparátu. O rokovaní so zástupcami Zväzu priemyslu v dňoch 9.—10. 1. 1992 možno jednoznačne konštatovať, že boli konštruktívne a korektné, hoci nie jednoduché. Zástupcovia oboch strán v Starej Turej prakticky dohodli všeobecnú časť. V mzdových otázkach zostáva do konca januára doriešiť niektoré úlohy najmä pokiaľ ide o tarifnú skupinu. Doplním ešte, že mzdový predpis ako súčasť kolektívnej zmluvy sa osobitne vyjednáva s Odvetkovým zväzom hutníctva a osobitne s odvetkovými zväzmi strojárstva a elektrotechniky.

V súvislosti s analýzou práce orgánov Slovenskej rady OZ KOVO je na úvod potrebné uviesť, že celé rokovanie vychádzalo z kritických pripomienok členov pléna a predsedov základných organizácií. Napriek tomu, že kováci boli v uplynulom období výrazne najaktívnejším odborovým zväzom, ktorý rázne vystupoval za obhajobu sociálnych práv občanov, konečný cieľ dobre zorganizovaných mítingov a protestných štrajkov sme nedosiahli. Nepresadili sme vo vláde ani v parlamente, aby došlo ku korekcii rozhodnutí, ktoré v konečnom dôsledku vedú k utahovaniu opaskov našich spoluobčanov. Dúfali sme vo výraznejší účinok našich akcií pod vedením KOZ SR. Myslim tým najmä na rokovaní o štátnom rozpočte, ktorého schválenie navyše „pribalilo“ množstvo zmien a doplnkov k ďalším zákonom s ťaživými sociálnymi dopadmi. Konečné závery určia zrejme ČS KOZ i KOZ SR, no už teraz možno povedať, že doterajšie výsledky sú pre členskú základňu sklamaním. To určilo aj kritický tón dvojdňového rokovania Slovenskej rady OZ KOVO na Táloch, na ktorom sa v podvečer prvého dňa zúčastnili predseda Snemu KOZ SR Svetozar Korbeľ a podpredseda KOZ SR Ladislav Polka. Výhrady, tlmočené vedeniu KOZ SR, sa premietli aj do záverov rokovania, predovšetkým do výzvy vedeniu KOZ SR nepodpísať Generálnu dohodu na rok 1992 s partnermi, ktorí nedodržia svoj záväzok pri plnení Generálnej dohody v roku 1991.

Ďalej sme prerokovali názory na postup odborov pred blížiacimi sa parlamentnými voľbami, ako i na spoluprácu s politickými stranami, ktorých volebný program je v sociálnej oblasti pre odbory prijateľný.

Najdôležitejšie závery z dvojdňového rokovania okrem vyššie uvedených skutočností možno zhrnúť nasledovne:

- uvoľnenie Alojza Engliša výhradne pre prácu predsedu OZ KOVO v Prahe s tým, že bol menovaný za čestného predsedu SR OZ KOVO
- voľba predsedu SR OZ KOVO a rozhodnutie, že podpredseda bude podľa združenia mandátových obvodov zvolený na rokovaní SR OZ KOVO dňa 7. 2.
- rozhodnutie profesionalizovať členov predsedníctva; krytie nákladov sa zabezpečí z prostriedkov rozpočtu SR OZ KOVO
- rozpracovanie konkrétnych úloh zo záverov zjazdu kovákov v máji 1991
- rozpracovanie konceptu a realizácia vzdelávania funkcionárov Slovenskej rady a základných organizácií
- vydávanie bulletinu Slovenskej rady „KOVO INFORMUJE“
- iniciovanie utvorenia Asociácie výrobných odborových zväzov v rámci KOZ SR
- schválenie požiadavky na oficiálne ustavenie Kolégia OZ KOVO ako orgánov zväzu, ktoré s určitými kompetenciami rieši otázky zväzu medzi rokovaniami federálnej rady a jej predsedníctva.

Je potrebné uviesť, že prvá informácia z tohto rokovania pod názvom „Kováči vyzývajú“ vyvolala pomerne búrlivú reakciu časti predsedníctva českých a moravsko-sliezskych kolegov. Po rozsiahlej diskusii a vysvetlení na mimoriadnom zasadnutí predsedníctva federálnej rady bolo dohodnuté, že bude nutné prehliadnúť vzájomnú informovanosť, pričom sa naďalej rešpektuje odlišný postup realizácie jednotlivých krokov zväzu na základe odlišných sociálno-ekonomických podmienok v oboch republikách.

Z rokovania predsedníctva federálnej rady pozitívne hodnotí Slovenská rada OZ KOVO skutočnosť, že sa jednomyselne prijalo vyhlásenie, v ktorom sa vládne nariadenie o regulácii miezd považuje za nezákonné a predsedníctvo ho zásadne odmieta.

Jozef Krumpolec,
predseda SR OZ KOVO

Týden v České radě

Naše pozornost je v současné době upřena ke kolektivním smlouvám vyššího stupně pro rok 1992. Víme, že v řadě organizací jsou úspěšně uzavřeny podnikové KS — tam vyšší smlouvy příliš nepotřebují. Víme ale také, že v dalších organizacích se hospodářské vedení stává ke snaze odborů zády — pro tyto organizace je vyšší KS velmi nutná.

Proto jsme očekávali, s čím přijdou zástupci Svazu průmyslu ČR na jednání 15. ledna. Přinesli pouze protinávrh, který vypracovali za individuální členy s tím, že pro jednání textu KS by bylo pouze podkladem, ke kterému se musí vyjádřit valná hromada individuálních členů SP ČR — taková nezávazná jednání jsou jen ztrátou času. Přiblížil prezidenta SP ČR ing. Hanáka, že bude vyvinut tlak na kolektivní členy, tj. odvětvové sekce, aby získaly oprávnění svých členů ke kolektivnímu jednání byl splněn s nulovým výsledkem — ing. Ošťádal nám oznámil, že žádná další sekce jednat nemůže. Když navíc v průběhu jednání kolega Vach na faktech inženýru Ošťádalovi (generální ředitel SP ČR — tj. šéf aparátu, nikoliv voleného orgánu) dokázal, že pokud uvidí jiná fakta o ztrátě oprávnění SP ČR ke kolektivnímu jednání, ztratili jsme k tomuto zástupci svazu průmyslu i zbytek důvěry. Další jsme jasně zástupcem svazu průmyslu nejvíc, že mezi naší přítelovostí je již dosaženo. Pro úplnost — den poté na zasedání RHSD ČR mě přítomní zástupci SP ČR zatím ústně informovali, že po našem jednání dostal SP ČR pověření jednat o KS vyššího stupně od odvětvové sekce automobilového průmyslu.

Stav koncem týdne byl tedy následující: Právo jednat o KS vyššího stupně má sekce hutní SP ČR a svaz leteckého průmyslu (nepatří do SP ČR, ale do Unie zaměstnavatelských svazů), sekce automobilového průmyslu pověřila SP ČR (zatím písemně nepotvrzeno), vstřípený postoj má Sdružení dodavatelů investičních celků a elektrotechnická sekce.

Kolegové na Moravě mají lepší situaci, moravskoslezští členové Svazu průmyslu ČR chápou lépe důležitost kolektivního vyjednávání.

Ve středu 15. 1. 1992 zasedal krizový štáb OS KOVO, který zhodnotil situaci a stanovil další postup, jak využitím zákonů a veřejného mínění přimět SP ČR ke kompetentnímu jednání.

První krok byl uskutečněn o den později, kdy jsem se zúčastnil rady hospodářské a sociální dohody — projednávala se generální dohoda ČR pro rok 1992. Jednání bylo tvrdé, ale až na závěr korektní, výsledný text je patrně maximem, kterého lze v současné hospodářské realitě dosáhnout. Generální dohoda obsahující závazek odborů a zaměstnavatelů jednat s cílem uzavření vyšších KS a závazek promítnout výsledky generální dohody do kolektivních smluv. Tím bychom dostali závazky z generální dohody, která má zatím jen politickou a morální závaznost, vůči zaměstnavatelům do zákonom vymahatelné závaznosti. Text generální dohody byl všemi stranami parafovan s tím, že bez textových změn by měl být oca do 1 měsíce podepsán. Souhlas s podpisem OS KOVO jsem podmínil oprávněním zaměstnavatelských svazů uzavírat jmé-

nem svých členů kolektivní smlouvy vyššího stupně. Nastala vzrušená diskuse, došlo i ke zkrusování skutečností (ve vypjaté atmosféře se ale není co divit) včetně prohlášení viceprezidenta SP ČR ing. Friora, že všechny sekce oprávnění mají. Potěšilo mě však (bohužel jen ústně) prohlášení ministra Horálka, že rozšíří platnost vyšší KS na všechny ostatní zaměstnavatele s obdobnou činností i v případě, že ji uzavře třeba jen s několika podniky. Toto prohlášení vzbudilo znatelnou nevoli jeho podřízených. Přes poněkud vzrušený závěr, který jsem způsobil, je možné považovat shodu na textu generální dohody ČR za výrazný projev snahy všech tří stran po sociálním smíru. A ještě jedna zajímavost — náměstek ministryně obchodu pan Stern, který je spolutvorem zákona o kolektivním vyjednávání, plně potvrdil náš výklad účelu ustanovení o rozšiřování vyšších KS.

Druhého dne jednání RHSD jsem se nezúčastnil, v noci jsem odjel do Bratislavy na mimořádné zasedání předsednictva OS KOVO. Proč bylo svoláno?

Ve středu odpoledne jsme obdrželi ze Slovenska faxem výzvu „KOVÁCI VYZÝVAJÚ“. V té době bylo v sídle OS KOVO celkem devět členů předsednictva České a Moravskoslezské rady (zasedal krizový štáb ke KS). Po přečtení výzvy, která ve většině přítomných vzbudila rozpak a po konzultaci s ostatními jsem se rozhodl svolat celé předsednictvo OS KOVO (předseda Engliš nebyl přítomen). Potřebovali jsme od slovenských kolegů určitá vyvážení a poradit se, co dál. K první části výzvy, kde se Slovenská rada OS KOVO obrací na KOZ SR s požadavkem nepodepsat generální dohodu na rok 1992 s odůvodněním nedodržení loňské GD přijalo předsednictvo OS KOVO stanovisko. Druhá část výzvy, související s volbami 1992, byla projednána bez přijetí závěrů.

Uznesení kolektivního orgánu, jakým je předsednictvo, je zákonitě výsledkem kompromisu. Myslím si, že členská základna v Čechách má právo znát i zcela jednoznačné stanovisko moje, jako jejího představitel. Jednota v celém OS KOVO je v názoru, že smlouvy a dohody jsou od toho, aby se dodržovaly. Kolegové na Slovensku kladou větší důraz na přístup vlády, se zaměstnavateli takové problémy nemají. My vidíme hlavní zdroj problémů v neschopnosti zaměstnavatelů řídit podniky v tvrdých podmínkách, i když k některým krokům vlády máme rovněž výhrady. Proto je rozdílný přístup ke generální dohodě pochopitelný a v obou republikách na to máme právo. Výzvu k založení volebního fondu pro krytí nákladů předčasných voleb považuji za velkou politickou chybu. Podporovat předčasné volby v současné době je jen prázdným politickým gestem, které může destabilizovat situaci, ale nemůže pomoci v problémové zaměstnanosti. Navíc si slovenští kolegové musí uvědomit, že předčasné volby ve Slovenské republice by negativně ovlivnily i situaci v České republice a v celém federativním státě. V takových krocích je ve federativním odborovém svazu nutno přihlížet ke stanovisku a potřebám všech partnerů.

V Praze 26. 1. 1992 Jan UHLÍŘ

V jednotě není síla ...

Značnou polemiku v české části OS KOVO, která vyústila ve svolání mimořádného zasedání předsednictva federální rady OS KOVO, vyvolal obsah článku „KOVÁCI VYZÝVAJÚ“, který byl dán sdělovacím prostředkům jako informace z jednání slovenské rady OS KOVO. Citujeme:

„S výzvou nepodepsat Generální dohodu na rok 1992 s partnerem, kteří nedodrželi svůj závazek v minulosti, se obrátila Slovenská rada Odborového svazu KOVO na Konfederaci odborových svazů Slovenské republiky. Urobila tak na svojom mimoriadnom zasadnutí na Táloch v dňoch 14. až 15. 1. 1992. Kováci ústami svojho predsedu OS KOVO A. Engliša zároveň vyslovili kritiku, ktorú budú písomne tlmočiť aj Smeu KOZ SR, že sa v závere roka nepokračovalo v protestných akciách. Sú toho názoru, že je to okrem iného dôsledok postoja predsedov niektorých odborových zväzov, ktorí sa začínajú vzdiať od požiadaviek a potrieb svojich základných organizácií v regiónoch. Na časti rokovania bol prítomný aj predseda KOZ SR p. Svetozár Korbel a podpredseda KOZ SR p. Ladislav Polka, ktorí po vrdli, že odbory sú pripravené začať dlhodobú vysvetľovaciu kampaň o ťažkých sociálnych dôsledkoch nedávno schváleného zákona o štátnom rozpočte. Budú o tom zároveň informovať aj medzinárodné odborové ústredie.“

Odborári sú pripravení koordinovať svoju činnosť s tými politickými stranami, ktorých sociálny program sa zhoduje s ich zájmami a požiadavkami. To je podľa nich nevyhnutná podmienka prípadnej predvolebnej spolupráce a výberu nezávislých kandidátov z odborových radov. V súvislosti

s tým, Slovenská rada OZ KOVO vyzvala založiť volebný fond, ktorý by mal kryť náklady na predčasné volby, ak by to — ako to zdôvodňoval premiér Ján Černo-gurský — malo byť jedinou prekážkou ich vypísania.

Kováci v závere rokovania súhlasili s uvoľnením p. Alojza Engliša výhradne pre prácu predsedu OZ KOVO v Prahe a menovali ho čestným predsedom Slovenskej rady OZ KOVO. Za nového predsedu Slovenskej rady OZ KOVO zvolili Jozefa Krumpolca.“

Na OS KOVO zpráva dorazila bezprostředně po skončení zasedání slovenské rady ve středu 15. ledna, a zastihla také členy právě rukujícího krizového štábu OS KOVO ke kolektivní smlouvě. Po přečtení textu vybuchla na svazu bomba. Ihned se sešli přítomní členové předsednictva Moravsko-slezské a české výkonné rady. Bouřlivým neschůlem se jednoznačně odmítli, přes střízlivý hodnocení a snahu pochopit slovenské kolegy až k názoru nechat materiál bez povšimnutí se vyznačovalo několikahodinové jednání. Potřeba přediskutovat obsah výzvy, zvláště část týkající se nepodepsání Generální dohody na rok 1992, otázka vnosání předčasných voleb, ale i další formy spolupráce českých a slovenských kolegů, neboť z různých stran pozorujeme snahu rozmýšlet všude mezi českými i slovenskými kováky a snahu rozbit největší a nejsilnější odborový svaz, vedla předsedu české rady Jana Uhlíře ke svolání mimořádného předsednictva.

Ve čtvrtek 16. ledna se v Hospodářských novinách objevila stručná zpráva, citujeme: „S výzvou nepodepsat Generální dohodu na rok 1992 se na KOZ SR

Federální krizový štáb k sociální problematice státního rozpočtu uzavírá činnost

21. 1. 1992 se konalo závěrečné zasedání krizového štábu. Projednálo zprávu a návrhy usnesení pro P-FR. Doporučuje v nich systematickou práci s poslancekými sněmovnami, podtrhuje potřebu mít v parlamentu své mluvčí, zpracování návrhu opatření pro rozvoj aktivní zaměstnanosti v regionech. Potřeba koordinace akcí celého svazu vyžaduje plně uvolnění zástupců výkoných rad pro podobnou akci a připravený „mobilizační plán“ pro celou organizaci.

Dalším bodem jednání byl rozbor odezvy našich opatření a názorů na dopady nových zákonných opatření na zaměstnance, důchodce a nezaměstnané. Krizový štáb rozebral kriticky distribuci letáku od centra k regionům. Pokud jde o jejich obsah, ohlasy jsou velmi protichůdné — od kritiky proklamativnosti po přílišnou podrobnost, od hodnocení „málo rázného vystoupení“ po „přílišný radikálismus“. Vliv zde má věcná situace v regionech a konkrétní podmínky podniků. Rozhodně je nutné přesně stanovit vždy konkrétní zaměření, formáty a způsob použití letáku.

Štáb dále doporučil, aby OS uvažoval o pravidelné publikaci (Kováč, Robotnické noviny), konkrétních údajů a návodů — na způsob „fakta a argumenty OS KOVO“ ve formátu, který by mohli naši aktivisté oddělit a pracovat s tím. (Například pro pochopení současné stávkové pohotovosti dopravčáků a chystaného zdražení dopravy je žádoucí připravit údaje o dojíždě do zaměstnání, nákladech na jízdné dnes a zítra, rozsah dotací a rozbor nákladů v dopravě, včetně mezd.)

V Praze 22. 1. 1992

Igor Pleskot

Mohou odbory ohrozit reformu?

Rozhodně mohou — silné stávkové hnutí, spojené s vysokými nároky na sociální jistoty a mzdy, by — při nedostatku finančních zdrojů ve státním rozpočtu a v podnikatelské sféře — zřejmě vyvolaly inflační spirálu a pravděpodobně i zablokování ekonomické reformy.

Odbory — domnívám se, že to lze říci nejen o našem, kováckém, ale pravděpodobně alespoň o všech členských svazech ČSKOS — odbory ekonomickou reformu ohrozit nechtějí. To je důvod celé řady ústupků.

Někteří — mezi nimi i část našeho aktiva — si myslí, že v této situaci odbory nesmí klást žádné požadavky. I kritické hlasy, či dílčí výhrady k reformě jsou pokládány za protireformní a škodlivé. To ovšem není pravda — ani jedno, ani druhé. Naše výtky jsou ze dvou zdrojů:

— nedocenení sociálních důsledků reformy a nerespektování úlohy odborových organizací v občanském životě. Sociální rozměr reformy je spojen s našimi požadavky, respektování naší role je spojeno s uskutečňováním těchto požadavků.

První potíže ani v generální dohodě, ani při svazových kolektivních smlouvách nejsou v nadměrně vyšší našich požadavků, ale v tom, že je mařeno samo kolektivní vyjednávání. Dokonce není hlavní kořen zla v tom, že některé smlouvy či dohody nejsou druhou stranou dodržovány. Nejhorší je to, že nejsou dodržována pravidla. Může to znít někomu podivně, ale nedodržování pravidel — jakkoli vypadají abstraktně — musí být pro nás důvodem k tvrdému jednání. Často tvrdšímu, než odmítání požadavků ba i nesplnění některých bodů dohod a smluv. O těch se totiž dá jednat a v procesu kolektivního vyjednávání a tripartitních jednání je možné konfrontovat stanoviska, ujasnit si podmínky a požadavky. Pravidla a principy kolektivního vyjednávání jsou však základem naší činnosti a naší existence ne na roky, ale na desetiletí.

A pokud jde o ty požadavky, které údajně ohrožují naši reformu. To, co hlavně chceme a kolem čeho se objevují i stávkové pohotovosti, jsou přes vzestup cen a pokles reálných mezd především takové věci, které mají umožnit jednání o mzdách a sociálních jistotách.

Nerespektování odborových práv a principů kolektivního vyjednávání ohrožuje reformu daleko víc, než samotné odborové požadavky. „Vysaltování“ odborů z ekonomiky a politiky, jak o něm někteří sní, by uvolnilo cestu neorganizované, chaotické eskalaci sociálních požadavků (i když často oprávněných).

Nakonec ještě jednu poznámku — chceme-li kus koláče, nemusí jít vždy o nereálný, obrovský koláč, na který nemáme ani muku ani povídla. Může jít taky o velikost toho dílu koláče, koláče na který máme. Aby to nebylo jenom drobky. Samozřejmě jde také o to, koláč upéct, nejen ho sníst. Poctivě řečeno, těch, kteří křičí, že by jedli a nepříkladují ruku k dílu, je taky dost. Za ně nemluvíme. Mluvíme za dvě skupiny:

Za ty, kteří „koláče pečou“ a za ty, kteří skutečně, aniž za to mohou, na „ten koláč nemají“.

K tomu, abychom je mohli hájit a mohli za ně mluvit potřebujeme prostor. — To jsou právní normy, legislativní činnost, kolektivní vyjednávání a postavení odborů jak ve společnosti, tak na podniku, a za to už musíme bojovat.

Tedy, reformu neohrožují odbory, ale ohrožuje ji ignorování jejich úlohy a ignorování jednání o požadavcích odborů!

V Praze 20. 1. 1992

IGOR PLESKOT

Rychlost ekonomické reformy

V pražských ulicích již vládne zcela jiná atmosféra než ta, kterou jsme znali v době totality. Dnes již nepotkáváme ženy, které dřív s výrazem hrůzy v očích sháněly maso, zeleninu, koření, či jiné nedostatkové zboží pro svou domácnost. Nevidíme muže, zoufale se snažící urvat co se dá v Mototechně, ve Stavebních, ve Sportovních potřebách, v Domácích potřebách nebo jinde. Nenajdeme manžele, kteří takřka v tranzu schánějí kuchyňský jídelní kout, váleodu s úložným prostorem nebo koberec.

Přestáváme mrhat svou energií ve frontách na spotřební zboží, potraviny, hračky, elektroniku a vlastně na všechno. Praha a jistě i mnohá jiná města, se pomalu začínají svým životem podobat evropským městům.

Douela zřetelně teď slyším řadu škarohlídů, kteří namítou, že zboží je dostatek především proto, že je drahé a mnozí na něj nemají, a že to dřív bylo levnější atd. Jistě jsto něco podobného zaslechli také. A ona je to

pravda, že je vše drahé. Jenže ta pravda takhle řečená není celá! Je k tomu třeba dodat to základní a sice, že ceny v našich obchodech jsou závislé na efektivnosti našich výrobců. U zahraničních výrobců pak na tom, jaký kurs má naše koruna ve vztahu k jiným měnám. Tvrdost naší koruny však opět ovlivňuje výkonost a kvalita našich výrobců. Je tedy jasné kdo nebo co rozhoduje o výši cen.

Nemůže za to ekonomická reforma nebo dokonce některý politik, jak občas slyšíme v restauracích nižší cenové skupiny, ale bohužel někdy také jinde.

Naopak, transformace naší ekonomiky, zejména zprivatizování všech výrobců je jedním ze základních kroků k nápravě, k jejich reaktivitě a tím v konečném důsledku ke snížení cen a k upevnění kurzu koruny.

Co jiného na závěr říci nežli — čím dřív, tím líp. Nepodceňovat přítomnou sociální problematiku, avšak — nebrzdít.

Petr HÁNA

dání předsednictva federální rady 28. a 29. ledna v Brně. Z mimořádného jednání předsednictva federální rady OS KOVO vplynuly následující závěry:

— Výkonné rady jsou vzájemně zavázány konzultovat předem v předsednictvu federální rady své zásadní veřejná prohlášení týkající se postupu OS KOVO v tripartitních jednáních, včetně generální dohody.

— Předsednictvo federální rady OS KOVO prohlašuje, že generální dohody, a to i na základě zkušenosti z roku 1991, mají pro odbory význam pouze v případě, kdy závazky smluvních stran budou jednoznačně akceptovány při jednání tripartity, než začne prostor kolektivní vyjednávání a budou promítnuty do kolektivních smluv vyššího stupně. Dále žádá, aby výsledky tripartity byly legislativním způsobem upraveny jako závazné pro zúčastněné strany, tj. vlády, odbory a zaměstnavatele.

— Předsednictvo federální rady OS KOVO projednálo stanovisko slovenské rady OS KOVO a při respektování odlišné sociálně ekonomické situace v obou republikách bere na vědomí její postoj k obsahu generální dohody na rok 1992, který vplyvá z dosavadní zkušenosti plnění závazků generální dohody na rok 1991.

— Předsednictvo české a Moravsko-slezské rady OS KOVO souhlasí s podpisem generální dohody, pokud bude obsahovat závazek smluvních stran o promítnutí jejího obsahu do kolektivních smluv vyššího stupně, což je pro českou a Moravskoslezskou radu OS KOVO podstatné.

— Závěrem: Rozdílné kroky slovenské a české části OS KOVO jsou dány odlišnou politicko-ekonomickou situací v obou republikách a neznamenají nemožnost existence společného federálního svazu. Nemusí vždy nutně platit, že v jednotě je síla! Blanka Kramoňšová

PROHLÁŠENÍ PŘEDSEDNICTVA FR OS KOVO

Za účelem vyjasnit si názory na případné nepodepsání generální dohody, její dopad na uzavírání kolektivních smluv vyššího stupně, a projednat stanovisko Slovenské rady Odborového svazu KOVO se v Bratislavě sešlo na svém mimořádném zasedání předsednictva Federální rady Odborového svazu KOVO. Z jeho jednání vplynuly následující závěry:

— Předsednictvo Federální rady OS KOVO prohlašuje, že generální dohody, a to i na základě zkušenosti z roku 1991, mají pro odbory význam pouze v případě, kdy závazky smluvních stran budou jednoznačně akceptovány při jednání tripartity, než začne prostor kolektivní vyjednávání a budou promítnuty do kolektivních smluv vyššího stupně. Dále žádá, aby výsledky tripartity byly legislativním způsobem upraveny jako závazné pro zúčastněné strany, tj. vlády, odbory a zaměstnavatele.

— Předsednictvo české a Moravsko-slezské rady OS KOVO souhlasí s podpisem generální dohody, pokud bude obsahovat závazek smluvních stran o promítnutí jejího obsahu do kolektivních smluv vyššího stupně, což je pro českou a Moravskoslezskou radu OS KOVO podstatné.

Bratislava 17. 1. 1992.

Blanka Kramoňšová
tisková mluvčí OS KOVO

LIKVIDACE FKSP

Když se podnik ruší a jeho majetek se vkládá do akciové společnosti nebo se uplatní jiná forma podnikání, postupuje se podle novelizovaného nařízení vlády ze dne 17. prosince 1990 o finančním hospodaření státních podniků, tak, že udělá převod zůstatku FKSP z roku 1990/91, který může v následujícím období použít v rozsahu stanoveném vyhláškou o FKSP. Tvorba FKSP v akciové společnosti není dle zákona č. 104/1990 Sb. o akciových společnostech povinná.

Z hlediska spolurozhodování příslušného odborového orgánu a organizace citovaná vyhláškou

ka upravuje tyto skutečnosti: Podle ustanovení § 14: Předchozí souhlas podnikového odborového orgánu je nutný k platnosti smlouvy o převodu práva hospodaření s národním majetkem, převodu vlastnictví majetku, nakládání s přebytkem a neupotřebitelným majetkem (jehož neinvestiční náklady jsou financovány z fondu).

Ustanovení § 19 odst. 1 ZP: Příslušný odborový orgán spolurozhoduje s organizací o ustanovení přídelu do FKSP podle vyhlášky č. 210/1989 Sb. a o jeho čerpání.

P. Doseděl,
právník MSR OS KOVO

Naše anketa

JAK HODNOTÍTE AKCI RŮŽOVÝ LETÁK

● Václav Ebrle, strojní zámečnický představa ZO č. 4 závodu kovárny — Leták přišel v dost nevhodnou dobu, lidé měli starosti s vánočními a s kupónovými knížkami. Někdo na leták řekl — je to libivá politika, jiný zase — jsou to dobré názory, ale určitě je nedokážeme prosadit. Podle mne by méně bylo více, pokud jde o obsahnost.

● Karel Baxa, pracovník technické kontroly — Myslím si, že leták vyzývá víc ke konfrontaci než k sociálnímu smíru, a to nechceme. V situaci, kdy mnoho podniků bojuje o samotné přežití, není dobré vydávat podobné výzvy. Navíc se mi nelíbí pasáž o volbách. Už v době komunálních voleb jsme vyjádřili nesouhlas s některými názory vedení OS KOVO. A chtít „přiblížení k západnímu standardu“ je podle mne stejné, jako chtít patnáct tisíc měsíčně.

PTAL SE MIROSLAV DOČKAL 17. LEDNA 1992 ODBORÁŘŮ V PLZEŇSKÉ ŠKODOVCE

● Ervin Budínský, předseda ZV těžké strojírenství

— V letáku, který náš odborový svaz vydal k jednáním o rozpočtu, jsou určité rozpory. Pokud jde o volby, správně asi bude nedívat se ani tolik po stranách, ale po lidech; jací jsou a o co jim jde. Naši kolegové Miroslav Michal a Jindřich Brabec, kteří nás zastupují v České a federální radě OS KOVO, nás o letáku zběžně informovali, takže jsme předpokládali, že je smysluplný a má všechny vazby, které by měl mít. Už jen proto, že jej vydává naše centrum, plně profesionální. A ne, jak se stalo: autoři letáku se vůbec nespojí s členskými organizacemi a předložili v něm jen své teze.

● Miroslav Michal, předseda výboru ZO kovárny

— Jsem členem federální rady i České rady, takže vím, jak myšlenka vydání letáku vznikla. Bylo to krátce před polovinou prosince, vláda z taktických důvodů připravovala zákon o mzdě a věci s tím související těsně před vánočními svátky, kdy lidé měli úplně jiné starosti. Já osobně leták hodnotím kladně, přestože jsem jeho přesný obsah předem neznal — zejména proto, že obsahuje široké spektrum zájmů odborů.

Představoval jsem si leták v malém formátu, uvažovali jsme o jeho vložení do výplatních sáček, s deseti hesly na jedné straně, popřípadě na dvou, jenomže z časových důvodů to nevyšlo, takže jsme udělali dohodu s hospodářským vedením, že když budou místy dávat výplaty, rozdají s nimi i letáky. Mám tedy určité výhrady k formátu a přílišné obsaženosti. Na radě předsedů se sice ozvalo na adresu letáku dost kritiky, ale když jsem se zeptal na konkrétní nedostatky, nikdo neodpověděl. Později jsme obsah s některými členy znovu probírali, a výhrady konkretizovali. V letáku se sice mluví o „pomoci politických stran“, já osobně to chápu spíše jako spolupráci na některých společných cílech. „Přiblížení podmínek západnímu standardu“ zájmu určitě neznamená násobit výdělky osmnácti. Na odpor také narazila poznámka o využívání stávek; ale pokud mohu posuzovat, v mé základní organizaci mám co dělat, abych „stávkové chuti“ zmínil. Zmínka o volbách některých pochopili tak, že budeme sami kandidovat — to je samozřejmě omyl. Autoři letáku měli na mysli pasivní volební právo.

● Zdeněk Duchán, zámečnický opravář

— Nelíbí se mi, že různé pasáže letáku si odporují; nelíbí se mi důraz na volby — o to se mají starat politické strany, a ne odbory. Když to pojmu v širším celku: vidím-li v televizi pana Kováče nebo pana Engliše, připadá mi, že to nejsou fundovaní lidé; že nerozumějí jednak celkovému ekonomickému stavu republiky, a pak asi nevědí, co je to kompromis. Naším soupeřem na závodech je dosud dávat vedení; dosud jsem neviděl problém, který by se nevyřešil kompromisem. Na úrovni centra to ale nevidím. Ať vláda navrhuje, co chce, zejména pan Kováč zásadně nesouhlasí. Ale neřekne, JAK by se to vlastně mělo řešit. Lidem na závodech jsem leták vůbec nedal — z vlastní iniciativy, protože vím, jak by asi reagovali. Jenom by se tím nahrávalo starým strukturám.

● Ladislav Čech, předseda ZO výroba oceli, závod Hutě

— Nemáme k podobným akcím svazu nejlepší vztah. Stačí uvést příklad, kdy náš zástupce říkal jednoho dne v televizi věci, které hned další den popřel. „Letáková akce“ jsme já a lidé kolem mě nehodnotili jako přínos pro odborovou práci. Podle nás by se odbory neměly zabývat hospodářskou sférou, a už vůbec ne politikou. Nechceme, aby nám do našich věcí mluvil nějaká politická strana. Pro nás je důležité, abychom lidem zaručili dobré pracovní podmínky, dobré výdělky, a tedy dobrou kolektivní smlouvu.

● Jan Mádr, předseda výkonného výboru rady předsedů

— Leták se mi samozřejmě do rukou dostal, horší to bylo s další distribucí. Ve větším množství jsme letáky obdrželi teprve 19. prosince, těsně před vánoční dovolenou, která začínala 21. prosince, takže spousta lidí si už leták nestačila přečíst. Když jsme si ale s ostatními členy rady předsedů důkladně probrali obsah letáku, narazili jsme na několik pasáží, které jsou podle našeho názoru navzájem v rozporu, a také v rozporu s tím, co bychom si představovali. Jde třeba o otázku návaznosti na politické strany. Pokud jde o můj bezprostřední názor, řekl bych, že nelze přenášet něco z celostátní úrovně na dané podmínky závodu nebo podniku. V materiálu, který má vyburcovat lidi k přemýšlení a aktivitě, postrádám to, co naše členská základna v tomto konkrétním období potřebuje. Dokonce si myslím, že podobné materiály možná ještě více vzdalují členskou základnu od konkrétního dění. Nerad bych, aby později někdo použil třeba tento leták jako politický argument proti nám.

● Jiří Reich, předseda ZO Hutě

— Celou tuto akci považuji za ukvapenou. Letáky jsme dostali na poslední chvíli před vánočními, takže jsme jejich obsah ani nestačili prodiskutovat s předsedy členských výborů. Anž bychom se tím děle zabývali, okamžitě jsme letáky rozdali na členské výbory, aby je dostaly včas. I tak značný počet lidí dostal letáky až po dovolené, v lednu, kdy už bylo vše rozhodnuto a rozpočty schváleny — takže celá akce byla takřka zbytečná. Jinak lidé od nás s většinou požadavků souhlasili, k některým měli výhrady; souhlasíme třeba se zkrácením poskytování podpory na šest měsíců. Myslíme si ale, že některá rozhodnutí shora přicházející ukvapeně a neohlížející se na názory členů v základních organizacích. Nás v závodě Hutě „pálí“ například kategorie. To, že se v tripartitě rozhodlo o zrušení kategorií, přestože dosud není vypracována nová legislativa, a nejen my jsme žádali, aby se do té doby kategorie nerušily. Máme trochu jiné problémy než ostatní podniky, i problémy jednotlivých částí podniku se liší. Mimo jiné i v závislosti na tom, zda jde o část, která bude spolupracovat se Siemensem nebo ne.

Přečetli jsme

NOVÁ HUTĚ-OSTRAVA (16. 1. 1992)

První krok probíhajících přeměn našeho hospodářství se pomalu naplňuje a je třeba si přiznat, že nás všechny dost překvapil, většinou negativně. Reforma šla na paty nejen podniku, ale každému jednotlivci. Je velice tvrdě vedená a prognóza příštího roku nevytvádá lépe — dopad na samotné dno se očekává právě v roce 1992.

Jak se v těchto zcela nových podmínkách učíme žít, to se dá rozvést v mnoha polohách. Jak se to dá každému z vás, čtenáři, to si jistě nejlépe vyhodnotíte sami pro sebe. Já se pokusím nahlednout do dvou jiných rovin. Chci se ohlídnout uplynulým rokem na to, jak zvládá své úlohy management a odbory v tomto podniku.

Podmínky v uplynulém roce měly obě strany velice těžké. Vedení podniku zvládlo, z mého pohledu, i když při jednáních sedím na opačné straně stolu, velice dobře. Mě osobně zcela přesvědčilo, že je schopno vyvést Novou hutě reformou a restrukturalizací bez větších šrámů. Nová hutě si stojí velice dobře (na dnešní poměry), projevuje se to vytvořeným ziskem a schopností prodat svou práci. I když i v Nové huti k útlumu došlo, přece jen perspektiva je slušná, nedošlo k drastickým sociálním krizím, propouštění, či uzavírání větších celků. Zatím se podařilo ze všech nástrah reformy vyjít s čistým štítem — ale bylo by chybu se domnívat, že nebude ještě hůř. Bude, ale přesto jsem optimista.

Co se podařilo odborářům v tomto roce? Především usmlouvat a přijmout solidní podnikovou kolektivní smlouvu, která byla poděpsána začátkem května. Do té doby se podařilo zajistit nízkou cenovou úroveň teplé stravy, zavedla se všude 40hodinová pra-

Nežije se lehce. Liberalizace, nízké mzdy, sociální nejistota ... Ano, před dvěma roky jsme se rozhodli vydržet cokoliv jen když konečně definitivně skončí rudá diktatura.

Byli jsme snílci a idealisté. Revoluce, která se přehnalá dějinami našich národů, byla příliš něžná na to, aby je provedla skutečnou očistnou lázní. V životě nás totiž netrápila pouze scenská komunistická ideologie, ale hlavně docela konkrétní František Jaroslavové a Pepci. Kariéristy všeho druhu, udavači, krutí soudci a bezohlední ničitelé lidských osudů. Ohvězdičkovaní nadlidi scházející se v závodech za zavřenými dveřmi na schůzích non menklaturních bazilisků.

Stejně tváře

Právě jim patřilo cinkání klíčů na náměstích. Chtěli jsme, aby konečně pochopili, že jejich časem neuvratně odzvonilo. Byla to temná revoluce nebo podvod? Nevím, režimem chránění snažívali zlizovací známek se srpem a kladivem převlékli kabáty a pro rostli mladým systémem jako rakovina. Dnes veselé podnikají nebo se z nich stali páni manažerů a páni náměstci. Neměli své domy tenkrát, chybí jim i dnes. Opět se potvrdila teorie o tom: kdo jednou získá moc, bude chtít udržet za každou cenu v každém režimu. My obyčejní jen „z ráme“ na stejné tváře ve vedem závodů. Na bývalé absolventy „školy na vsjo“, VŮMLU a všec dostupných politických škol. Dnes nedotknutelné pány skorn kapitalisty.

Konečně jsou nadřazenější než kdýkoliv za vlády jejich mateřského režimu. Bez jediného haléře vlastního vloženého kapitálu. majetnický „hospodaří“ s několikaamiliónovým majetkem. Pro pouštění zaměstnanců libovolně korigují svou vlastní neschopnost. Fungují nezávisle, protože nikomu za nic ničím neručí. Pokud vím, tak za dva roky nebyl nikdo z nich svým nadřízeným ministrem vyměněn. A to ani v podnicích, které vykazují trvalý prodelek nebo jsou na prahu bankrotu. Zavřít a zlikvidovat celou továrnu je pravděpodobně mnohem jednodušší. Potom ale nezbyvá než se v letošních volbách za současný rudý kapitalismus pěkně poděkovat.

Miroslav Jon

STÁLE OPOMÍJENÝ REGION

Vláda České republiky svým usnesením k základním problémům hospodářského a sociálního rozvoje jednotlivých územních celků a vymezení priorit regionální politiky ČR podpořila rozvoj těch územních celků, kde dochází ke kumulaci hospodářských problémů. Ve většině schválených regionů se objevilo několik desítek okresů, chybí však mezi nimi okres Vsetín a zejména oblast Rožnov pod Radhoštěm. Přitom právě oblast Rožnovska vykazuje nejvyšší procento nezaměstnanosti v ČR, kdy příznaných 13 procent v prosinci 1991 má stále stoupající tendenci. Rožnovsko patří mezi několik nejhůře postižených oblastí v celé ČSR. Přitom ČR jako celek vykazuje pouze 4,13 % nezaměstnaných (údaj k 31. 12. 1991), z toho je nejméně postižený region Frýšky s 1,16 % nezaměstnaných. I když politicky motivovaný slogan o svépomoci v nouzi nelze dost dobře uplatnit za všech okolností, v Rožnově se o jistou svépomoc, alespoň pokud jde o sociální otázku, pokouší Klub nezaměstnaných.

Vedoucí Klubu nezaměstnaných je paní EVA PERICHOVÁ. Členem se může stát každý zaměstnanec Tesly, který ztratil za zaměstnání a zaplatil si měsíční udržovací odborovou známku ve výši 2.— Kčs.

● Jakou činnost vyvíjí Klub nezaměstnaných OS KOVO Tesla? — „Poskytujeme různé sociální výpomoci. Ve statutu Klubu nezaměstnaných je uvedeno, že pokud se nezaměstnaný dostane do finanční tísně, pak může jednou ročně požádat o jednorázovou podporu ve výši 1000.— Kčs. Toho využívají členové klubu v období, kdy jim skončí vyplácení odstupného a ještě jim není vyplácena podpora, jejíž vyřízení někdy trvá až dva měsíce. V té době se lidé dostávají do jakéhosi sociálního vakua a tento příspěvek jim má zabezpečit, že nebudou zcela bez prostředků.“

● Kdo činnost Klubu nezaměstnaných financuje? — „Závodní výbor OS KOVO Tesla. Dělá to přibližně 200 tisíc korun na rok.“

● Jak jsou tyto prostředky využívány? — „Prozatím nejvíce sociální podporu jsme vyplátili 16. prosince minulého roku, celkem 42 tisíc korun. O vyplácení podpory rozhoduje sociální komise, která zasedá dvakrát do měsíce. Výše této podpory by perspektivně měla být odstupňována podle délky členství v odborech, to je však zatím v jednání. Dále vyplácíme příspěvek 500.— Kčs při životním

jubileu 50 let. A pokud nastane v rodině smutná událost, pak vyplácíme jednorázovou podporu ve výši 1000.— Kčs. Kromě toho mohou rodiče, kteří jsou členy klubu, umístit své děti na dětskou odborářskou rekreaci.“

● Nacházíte podporu své činnosti v Tesle? — „Protože jsem zároveň členkou ZV OS KOVO Tesla, požádala jsem všechny předsedy dílenských výborů, aby usilovali o přednostní umístění někdejších zaměstnanců Tesly a členů klubu zpět do pracovního poměru, pokud se výroba oživí. Usilujeme o to, aby přednost v zaměstnání dostávali členové klubu a někdejší zaměstnanci Tesly. Bohužel, Tesla stále stagnuje. Ale tento úrvý krok se nám podařil v prosinci minulého roku, kdy na popud ing. Černého přišel požadavek na doplnění stavu zaměstnanců výroby barevných obrazovek sem k nám. Nechceme suplovat úřad práce, pouze takto zvýhodnit někdejší dlouholeté zaměstnance.“

● Jak vypadá spolupráce s úřadem práce? — „V podstatě není vůbec žádná. Lidé si na zdejší ÚP velmi stěžují. I když je pravda, že katastrofální nezaměstnanosti je postižena celá oblast a stále nedochází k žádnému řešení. Jsou stížnosti na to, že není nezaměstnaným nabízena práce. A jsou velké problémy s opožděným vyplácením podpory v nezaměstnanosti. Při zasedání sociální komise na MČ jsme úřadu práce navrhli vytvořit pracoviště pro vyplácení nadpřímou v Rožnově, zatím bez odezvy.“

● Hlásí se do Klubu nezaměstnaných všichni, kdo ztratili práci? — „V Tesle přišlo o práci kolem čtyř tisíc lidí. Já mám v evidenci klubu pouze 800 nezaměstnaných. Při ztrátě zaměstnání je každý na ZV OS KOVO Tesla informován o existenci a činnosti Klubu nezaměstnaných a možnosti přihlásit se. Ale lidé bývají vzniklou situací tak rozhořčeni, že přímo na ZV zahazují odborářské prášky do koše. Ta situace je zde skutečně obtížná a řešení je nepatrné nebo vůbec žádné.“

● Co se změnilo po prosincové návštěvě pana prezidenta v Rožnově? — „Vůbec nic.“

● Obyvatelé rožnovského regionu právem očekávají, že konečně bude Valašsku věnována větší pozornost než tomu bylo za uplynulých dva roky. Heslo svépomoci nelze aplikovat plošně. Nechce se ani věřit, že by podobné sociální problémy byly vyvolávány záměrně. Ale jak jinak si vysvětlit nevířivost premiéra, předsedy parlamentu a poslanců, kteří dávají přednost partijním záležitostem a pláným jednáním o kompetencích, a podobným neplodným činům před aktivním řešením palčivých sociálních otázek nejpostiženějšího regionu v České republice? Zvláště to je, že problém leteckých dispečerů od vyhlášení pohrůžky stávkou byl vyřešen do pouhých dvou týdnů. Má snad také Valašsko konečně přestat trpělivě mlčet a nastoupit do sociálních bouří, aby si jeho problémů konečně všimli poslanci a další politikové, kteří byli zdejším lidmi zvoleni? Vlády přece odpovídají za řešení problémů v celé zemi. Nebo zůstane Valašsko i nadále regionem stále zapomenutým?

Richard Sobotka

● Pavel Krblich, předseda DV 1 těžké strojírenství

— Letáky se mezi lidi z časových důvodů moc nerozšířily, což bylo — myslím — dobře, protože leták sám sobě odporuje: apolitičnost a spolupráce se stranami, sociální smír a požadavek západního standardu. Zdá se mi, že leták byl „ušitý horkou jehlou“. Někdo si ho měl pořádně přečíst, než ho poslal do světa. Podobné akce podporávají autoritu odborů, zvláště v situaci, kdy jim lidé plně nedůvěřují.

● Milan Beneš, tajemník výkonného výboru

— Abychom mohli zastupovat zájmy pracujících, což je naše hlavní poslání, musíme podobné akce dělat v co nejširším měřítku, tak abychom vystupovali jako jednotná síla. I když my sami nemůžeme přesně znát situaci, v jaké letáky vznikaly, myslím, že špatné načasování smysl celé akce oslabilo.

● Zdeněk Ullmann, předseda ZO el. lokomotivy

— V této akci vidím nepřipravenost a odtrženost od členské základny. Když si obvyklej člověk přečte některé pasáže letáku, musí si sám pro sebe říci, že autoři asi dlouho neviděli fabriku. Řeknu vám upřímně, i kdybych je tady měl, nerozdal bych je lidem. Kdybych to udělal, asi bych ztratil kredit. Vadí mi rozmršnost, opakující se stejné věci. My bychom takové věci nevydávali, zvláště ne den před zasedáním vlády, kdy už je všechno z devadesátí procent rozhodnuto. Podobnými akcemi se zsměšňujeme. Musíme být k lidem upřímní a říkat jim, co můžeme a co dokážeme, a ne co bychom chtěli nebo co nám druhí neudělali k vůli. Odborový svaz KOVO je největší odborový svaz — měl by se podle toho chovat. Politika se má dělat „za branou“ nesouhlasíme s vlivem politických stran v našem odborovém svazu.

Karel MACUR, předseda POI

Vracíme se k článku:

Pod titulkem „Nejsme pokusní králíci“ bylo v časopise Kovák č. 3 roku 1991 otisknuto pojednání Jindřicha Nesvadby, lektora pro životní prostředí. V tomto pojednání poukazyval autor nejen na špatnou ekologickou situaci u nás, ale hlavně na to, aby se dával pozor na zahraniční dodavatele, kteří nás považují za „rozvojovou zemi“ a nabízejí nám výrobky, které nemohou ve své zemi uplatnit a hlavně odzkoušet. Speciálně se jednalo o rakouskou firmu Voest-Alpine (dále zkratka VAI), která nabízelá do Hradce Králové a jiných měst zařízení, které bylo tehdy neověřené, tzv. pokusné zařízení.

Rok s rokem se sešel. Nejdříve — jak vypadá situace u nás. Na začátku roku 1991 po únorových stávkách studentů v Děčíně, protestech občanů v severních Čechách, vláda ČR přislíbila, že vyčlení miliardou korun ze svého rozpočtu na zlepšení ekologické situace v těchto oblastech. Miliarda měla být rozdělena takto: 700 milionů bude věnováno na odsíření velkých elektráren a problémů skládek elektrárenských popílků. Zbytek, tj. 300 milionů korun, se rozdělí do okresů Severočeského kraje, podle možnosti dané peníze vhodně ekologicky proinvestovat, jak vypadá situace dnes?

Od listopadu 1989 se nezměnilo nic. Většina vedoucích zůstala na svých místech v elektrárnách a jedou si „postaru“ s tím rozdílem, že se nemusí každý měsíc „zpovídat“ tajemníkům KSČ na okrese, nikdo si jich dnes nevšímá a oni „na to nemají“, aby se snažili vést to k lepšímu.

Náklady na odsíření spalin se nesnížily, ale jsou naopak stonásobně vyšší, než se přiznalo veřejnosti v návaznosti na „ekolo-

gickou miliardou“. Tato částka totiž nekryje ani 1 % částky, potřebné na odsíření bloků. Navíc dosud nemají ani náznak koncepce řešení této velmi ožehavé problematiky, tj. nejsou dosud žádné předpoklady, jak se tato situace bude řešit a jak se bude vyrábět elektrický proud.

Co dělají páni ekonomové? Už vyřešili, co bude levnější — zbourat staré elektrárny a postavit nové, např. na paroplynovém cyklu? Domnívám se, že se jim dosud o tom ještě nesnilo, poněvadž jim asi nikdo k tomu nedal příkaz. Pan Klaus má teď jiné problémy. Za necelého půl roku budou volby a potřebuje si zajistit „teplé“ místo v budoucnu, proto se snaží a agituje ze všech sil, aby jeho strana vyhrála.

Dosud není vytvořeno konkurenční klima energetickému monopolu, a proto — proč by se tento monopol snažil? Nedostává se mu? To přece není problém, zdáří se elektrický proud o 70 procent a když se nebudě dostávat ještě, zdáří se znovu. Pan Klaus přece musí dosáhnout milion nezaměstnaných a „utahovat opasek pracujícím“. Vždyť ještě na to mají, auta a chaty neprodávají.

Co se vlastně stalo? Nic. Ukázalo se, že ona miliarda korun je jen „holý blut“ na uklidnění veřejnosti. Problém malých měst v Severočeském kraji není uspokojivě řešen a neuvažuje se ani se zvýšením cen energie v těchto postižených městech.

Uvážíme-li, že cena jednoho odsířovacího bloku je 7,5 miliardy korun a v severních Čechách je zapotřebí minimálně pět takových bloků, uvažujeme logicky, co znamená „ekologická miliarda“ pro energetický komplex.

K otázce, zda musíme mít nezaměstnané? Domnívám se, že nikoliv. Co však bylo uděláno pro to, abychom nezaměstnané neměli? Byly zřízeny pracovní úřady podobně jako za války obávané „Arbeits Amty“, které posílaly ročníky 1921 a mladší do říše. Ovšem s tím rozdílem, že tyto pracovní úřady dávají peněžité příspěvky na nezaměstnanost, je to řešení? Domnívám se, že nikoliv. Vědělo se, že zbrojní průmysl nebude, a přece se nic nedělalo. Zmapováním tohoto průmyslu a vybudováním „ekologického průmyslu“ by se vyřešily dvě otázky. Nemuseli bychom dovážet ekologická zařízení ze zahraničí; za druhé, zaměstnali bychom pracovníky uvolněné z těžkého průmyslu.

Co se děje u nás dnes? Všimli jste si, kam se vůbec investuje zahraniční kapitál? Opět do těžkého průmyslu. Víte proč? Protože těžký strojírenský průmysl a těžká chemie nejvíce zatěžuje životní prostředí. A proto, aby se ulehčilo vlastní zemi, investuje se to kam — pochopitelně do ČSFR, ta je ochotná „za peníze udělat všechno“, a je jí tedy jedno, zda se ekologie zhoršuje nebo zlepšuje. Taková je tvrdá realita.

Jsem vůbec ještě schopní dostat se technicky na přední místa ve světovém rejstříku? Opět se

domnívám, že ano. Máme dostatek schopných lidí a přece to nejde. Ani to jít nemůže, pokud budou kapitáni průmyslu, „odškolení totalitního systému“ pohodlně sedět na svých židlích. Mají stále moc. Pokud se schopný člověk ozve, vzápětí opouští brány fabriky. Vždy se totiž najde důvod, jak se jej rychle zbavit, aby nekazil „dobré bydlo mocipánů“. Lidé potřebují jíst, starají se o rodinu, a proto dnes raději mlčí než by se ozvali.

Také odporu obyvatelstva Lince i Steyereggeru, které se postavilo zásadně proti novým imisím, by mělo být nyní dáno zadošticnění. Proto byla tehdy zřízena rada pro HTV, v ní mohli diskutovat zástupci občanů, zelení i ostatní občané s experty a zodpovědnými politiky.

V dubnu 1989 zástupci Voest-Alpine dokonce prohlásili: „U HTV, tj. u zplyňování zvláštních odpadů, už není žádný krok zpět ani hospodářský ani ekologický.“ Přilhl mnoho otázek z celého světa se tehdy k této problematice hromadilo. Až dosud stal vývoj 100 milionů ATS. Zařízení s kapacitou od 10 000 do 15 000 tun za rok bylo navrženo za 200 milionů ATS.

Technicky představovalo zařízení HTV oproti zařízení pro zhodnocování vídeňských závodů Siemens (dále EBS) pokrok. Při průměrné teplotě 1600 °C se odpad zplyňuje. Přitom by vznikala jenom neškodná škvara, kterou lze dále použít ve stavebním průmyslu nebo ji lze skládkovat. 95 procent odpadů mělo být však převedeno na tepelnou energii a

plyn, který by se po filtraci spaloval v elektrárně jako surovina.

Zařízení HTV však ztroskotalo na tom, že obsah vody v odpadu vždy způsobil pokles provozní teploty. Už během zkušebního provozu vznikal značný odpad a k tomu ještě přibývalo, že bylo emitováno 2krát více dioxinu než je povoleno.

Podle výroku vedoucího provozu EBS v současné době není Rakousko schopno postavit spalovnu zvláštních odpadů. Rotační spalovna, postavená v EBS, ročně zneškodní 75 000 t zvláštního odpadu, vyskyt v Rakousku je však 300 000 tun za rok.

Redaktorka paní Alexandra Schmidová v druhém článku píše: „Zažili jsme všichni sekundu úleku.“ Míká p. Erich Haas, obchodní vedoucí celostátní holdingové společnosti ASA. „Kritika musí postihnout především konstrukci průmyslových zařízení VAI, která ztroskotala na vývoji projektu“. Jak ministryně pro životní prostředí p. Rith Feldgrillová-Zenklová, tak i její resortní kolega na zemské úrovni p. Josef Pühringer se posmívají tomu, že provoz byl oceněn v novinových inzertech jako technický proveditelný projekt.

VAI těžce přiznává, že HTV ztroskotala na vysokém obsahu vody ve starém oleji, kalcích z galvanoven a laků z lakoven. V současné době se VAI pokouší uvést do provozu projekt (stál 50 milionů ATS) na hořlavé plyny z plastů.

Ministryně životního prostředí po tomto technickém flipu řekla, že se bude dále zkoušet provoz na odstraňování zvláštních odpadů, a to osvědčenou cestou. Obchodní vedoucí p. Haas je přání ministryně nakloněn a plánuje zřízení spalovny zvláštních odpadů jinou technikou ve „velkoprostoru Lince“. Také ve Štýrsku by měl být proveden podobný projekt. „Aby se zase nepřistávalo na bříše“, plánuje se spalovna s fluidním ložem. Jenom v Horním Rakousku je podle odhadu zapotřebí 10 takových spaloven. Jelikož

Zrcadlo

Objektivní potíže byly v minulosti tlustou dekou, která bezpečně přikrývala všechny nedostatky. Neschopnost vedoucích pracovníků, organizační zmatky, myšlenkovou neplodnost konstrukčních a vývojových pracovníků, lenost lajdáků. Objektivní potíže byly po ruce vždy, když bylo nutné zdůvodnit špatné hospodářské výsledky.

Začátek roku 1991 měl udělat definitivní tečku za neekonomickým velkásstvem. Tržní systém byl považován za samočisticí mechanismus, ve kterém přežijí jen životaschopné podniky. Pod tvrdou vládní restriktivní politikou však zaskřípelo celé národní hospodářství.

Jsem národy, které do vzorce ekonomických potíží nikdy nepřipustí ani nejmenší podíl vlastní neschopnosti. Naštěstí i tentokrát bylo po ruce elegantní řešení — lvi podíl na propadu téměř celé průmyslové sféry měl rozpad SSSR. Ztráta jeho tržů. No vida a opět bylo a je čím zdůvodňovat. Ztráta východních trhů operuje kde kdo. Většině zkomírajících podniků, jejichž podíl na těchto trzích byl zcela mízný nebo za celou dobu své existence nedodaly do bývalého SSSR jediný výrobek. Pláceme nad ztrátou vzdálených a v současnosti velmi nejlších odbytišť v okamžiku, kdy náš vyprahlý vnitřní trh připomíná všem dovozním společnostem zlatý důl.

S čím se to vlastně potýkáme? Je to cosi nadpřirozené neovlivnitelné nebo pouhá neschopnost?

Při pohledu na řídicí management podniků se zdá, že kadrovací mašinérie minulého režimu musela pracovat neomylně přesně. Skoro všichni věrní a oddaní ideám leninismu sedí dál tam, kde sedávali. Neznám jediného, který by připustil, že na svou práci nestačí. Neznám ředitele, který by tvářil v tvář drsné realitě hlubokých, dnes již téměř neppekonalatelných, existenčních potíží podniků vyměnil jediného ze svých podřízených kolegů. Všichni pracují obětavě a svědomitě i přesto, že dílny díky ztrátě zakázekové náplně zejí prázdnotou a výsledkem práce kolektivu je zadluženost, stoupající z měsíce na měsíc.

Zřejmě v absurdních podmínkách, které si ani nejsilnější ekonomiky světa nemohou dovolit. Klesající výroba je zcela protismyslně kompenzována propouštěním dělníků. Všude ve světě by majitel v první řadě hledal neschopné mezi vedoucími pracovníky. My však máme dál svoje specifika, kterými se neschopnost omluví — objektivní potíže. Ekonomická pravidla prosperity u nás nekulhají na obě nohy, ale mají je zlamané. Je opravdu těžké pochopit, že současný žalostný stav závodů je zrcadlovým odrazem práce jejich vedení? Miroslav Jon

NEJSME POKUSNÍ KRÁLÍCI ANEB ROK SE S ROKEM SEŠEL

gickou miliardou“. Tato částka totiž nekryje ani 1 % částky, potřebné na odsíření bloků. Navíc dosud nemají ani náznak koncepce řešení této velmi ožehavé problematiky, tj. nejsou dosud žádné předpoklady, jak se tato situace bude řešit a jak se bude vyrábět elektrický proud.

Co dělají páni ekonomové? Už vyřešili, co bude levnější — zbourat staré elektrárny a postavit nové, např. na paroplynovém cyklu? Domnívám se, že se jim dosud o tom ještě nesnilo, poněvadž jim asi nikdo k tomu nedal příkaz. Pan Klaus má teď jiné problémy. Za necelého půl roku budou volby a potřebuje si zajistit „teplé“ místo v budoucnu, proto se snaží a agituje ze všech sil, aby jeho strana vyhrála.

Dosud není vytvořeno konkurenční klima energetickému monopolu, a proto — proč by se tento monopol snažil? Nedostává se mu? To přece není problém, zdáří se elektrický proud o 70 procent a když se nebudě dostávat ještě, zdáří se znovu. Pan Klaus přece musí dosáhnout milion nezaměstnaných a „utahovat opasek pracujícím“. Vždyť ještě na to mají, auta a chaty neprodávají.

Co se vlastně stalo? Nic. Ukázalo se, že ona miliarda korun je jen „holý blut“ na uklidnění veřejnosti. Problém malých měst v Severočeském kraji není uspokojivě řešen a neuvažuje se ani se zvýšením cen energie v těchto postižených městech.

Uvážíme-li, že cena jednoho odsířovacího bloku je 7,5 miliardy korun a v severních Čechách je zapotřebí minimálně pět takových bloků, uvažujeme logicky, co znamená „ekologická miliarda“ pro energetický komplex.

K otázce, zda musíme mít nezaměstnané? Domnívám se, že nikoliv. Co však bylo uděláno pro to, abychom nezaměstnané neměli? Byly zřízeny pracovní úřady podobně jako za války obávané „Arbeits Amty“, které posílaly ročníky 1921 a mladší do říše. Ovšem s tím rozdílem, že tyto pracovní úřady dávají peněžité příspěvky na nezaměstnanost, je to řešení? Domnívám se, že nikoliv. Vědělo se, že zbrojní průmysl nebude, a přece se nic nedělalo. Zmapováním tohoto průmyslu a vybudováním „ekologického průmyslu“ by se vyřešily dvě otázky. Nemuseli bychom dovážet ekologická zařízení ze zahraničí; za druhé, zaměstnali bychom pracovníky uvolněné z těžkého průmyslu.

I naše odborné časopisy, např. Mý a odpady v čísle 3-1991, otiskl pojednání „Vysokoteplotní zplyňovací metoda likvidace odpadů firmy VOEST-Alpine“, a na zadní straně časopisu je fotografie věnovaná celé stránce. Podívejme se, co o této metodě píše. Cituji:

„Společnost VOEST-Alpine — stavba průmyslových zařízení, získala jednoletým zkušebním provozem lineckého vysokoteplotního zařízení zkušenosti a údaje z měření, které je činí způsobit u nabízení této technologie uživatelům. Zařízení v Linci bude vybaveno jako komerční.“ V dalším odstavci uvádí, kde se zastoupení firmy v Praze nalézá.

V Technickém týdeníku č. 6/1991 jsem zveřejnil článek „Skutečně ekologicky nevhodné“. Souhlasil jsem, aby tento článek před otištěním byl poskytnut firmě VAI. Nebudu zde komentovat jejich odpovědi. To jsem udělal a byly „částečně“ otištěny v článku Pětkrát měř, jednou spaluj aneb Skutečně ekologicky nevhodné?

Nedostatek místa mi bohužel nedovoluje seznámit čtenáře podrobněji s touto technologií. Faktem však je, že to, na co jsem upozorňoval ve svých pojednáních, se stalo skutkem.

27. listopadu 1991 přinesl Der Standard, Österreichs unabhängige Tageszeitung für Wirtschaft, Politik und Kultur dva články. Jeden článek od Dietmar Mascher na téma „Mit der Temperatur sank die Begeisterung: Die Geschichte einer Fehlentwicklung“, tj. „S teplotou pokleslo nadšení: Historie chybného vývoje“. V druhém článku od Alexandra Schmid na téma „Sodermüll, Neubeginn in Linz“, tj. „Zvláštní odpad: Nový začátek v Linci“.

Co píše první článek: „Vysokoteplotní zplyňovací zařízení“, to řekl „duchovní otec“ tohoto zařízení p. Paul Freiman, při předvádění svého projektu v květnu 1988, „lze prodávat i v sériích“. Tím bylo řečeno, že konstruktér VAI byl tak spokojen se svým projektem, že oznámil v novinách inzertem, „názor na vysokoteplotní pyrolyzu je pozitivní.“ (Dále HTV.)

Podívejme se, jak to dopadlo s VAI. Ani ne před rokem hlásala „hlásná trouba“ této organizace do světa, že vyvinula „vysokoteplotní pyrolyzu“. Ve skutečnosti však bylo toto zařízení v pokusném stadiu. To jim ovšem nevadilo, aby se doslovně „nepcaly“ do ČSFR na křídovém papíře, bavnevé obrázky ukazovaly, jak toto zařízení vypadá a chvála o tomto zařízení „spěla do nebes“. Tehdy, po důkladném prostudování této technologie, jsem před ní do slova varoval.

fluidních spaloven lze použít jen u větších zařízení, budou se konstruovat zařízení s kapacitou větší než je 25 000 t za rok. HTV bylo koncipováno na 12 000 t za rok. V Horním Rakousku se však vyskytuje asi 80 000 t tohoto odpadu ročně. Aby se mohl tento projekt uskutečnit, je potřeba větší pozemek, než je 1,2 ha, k dispozici v přístavu v Linci. V případě, že se rychle naleznou větší pozemek, mohlo by být již na jaře 1992 dosaženo nového projektu. Přitom dal obchodní vedoucí pan Haas občanům slib, že veškeré počínání se bude konat za přítomnosti občanů, nikoliv v kuloárech.

Podle výroku vedoucího provozu EBS v současné době není Rakousko schopno postavit spalovnu zvláštních odpadů. Rotační spalovna, postavená v EBS, ročně zneškodní 75 000 t zvláštního odpadu, vyskyt v Rakousku je však 300 000 tun za rok.

Redaktorka paní Alexandra Schmidová v druhém článku píše: „Zažili jsme všichni sekundu úleku.“ Míká p. Erich Haas, obchodní vedoucí celostátní holdingové společnosti ASA. „Kritika musí postihnout především konstrukci průmyslových zařízení VAI, která ztroskotala na vývoji projektu“. Jak ministryně pro životní prostředí p. Rith Feldgrillová-Zenklová, tak i její resortní kolega na zemské úrovni p. Josef Pühringer se posmívají tomu, že provoz byl oceněn v novinových inzertech jako technický proveditelný projekt.

VAI těžce přiznává, že HTV ztroskotala na vysokém obsahu vody ve starém oleji, kalcích z galvanoven a laků z lakoven. V současné době se VAI pokouší uvést do provozu projekt (stál 50 milionů ATS) na hořlavé plyny z plastů.

Ministryně životního prostředí po tomto technickém flipu řekla, že se bude dále zkoušet provoz na odstraňování zvláštních odpadů, a to osvědčenou cestou. Obchodní vedoucí p. Haas je přání ministryně nakloněn a plánuje zřízení spalovny zvláštních odpadů jinou technikou ve „velkoprostoru Lince“. Také ve Štýrsku by měl být proveden podobný projekt. „Aby se zase nepřistávalo na bříše“, plánuje se spalovna s fluidním ložem. Jenom v Horním Rakousku je podle odhadu zapotřebí 10 takových spaloven. Jelikož

fluidních spaloven lze použít jen u větších zařízení, budou se konstruovat zařízení s kapacitou větší než je 25 000 t za rok. HTV bylo koncipováno na 12 000 t za rok. V Horním Rakousku se však vyskytuje asi 80 000 t tohoto odpadu ročně. Aby se mohl tento projekt uskutečnit, je potřeba větší pozemek, než je 1,2 ha, k dispozici v přístavu v Linci. V případě, že se rychle naleznou větší pozemek, mohlo by být již na jaře 1992 dosaženo nového projektu. Přitom dal obchodní vedoucí pan Haas občanům slib, že veškeré počínání se bude konat za přítomnosti občanů, nikoliv v kuloárech.

Podle výroku vedoucího provozu EBS v současné době není Rakousko schopno postavit spalovnu zvláštních odpadů. Rotační spalovna, postavená v EBS, ročně zneškodní 75 000 t zvláštního odpadu, vyskyt v Rakousku je však 300 000 tun za rok.

fluidních spaloven lze použít jen u větších zařízení, budou se konstruovat zařízení s kapacitou větší než je 25 000 t za rok. HTV bylo koncipováno na 12 000 t za rok. V Horním Rakousku se však vyskytuje asi 80 000 t tohoto odpadu ročně. Aby se mohl tento projekt uskutečnit, je potřeba větší pozemek, než je 1,2 ha, k dispozici v přístavu v Linci. V případě, že se rychle naleznou větší pozemek, mohlo by být již na jaře 1992 dosaženo nového projektu. Přitom dal obchodní vedoucí pan Haas občanům slib, že veškeré počínání se bude konat za přítomnosti občanů, nikoliv v kuloárech.

Podle p. Haase jsou tyto plány domluvené s ministerstvem životního prostředí, které také oznámilo, že neškrtá město Linz z konceptu odstraňování zvláštních od-

padů. Odpor proti těmto plánům vyhlašuje však městský radní pro životní prostředí p. Ackert: „To se určitě neuskuteční v městě Linz. My se proti tomu plně zasadíme.“

Z uvedeného pojednání je vidět, jak urychleně pracuje ministerstvo životního prostředí Rakouska, a že odpor občanů je asi stejný jako u nás, např. z výstavbou spalovny v Malešicích.

Tak skončila jedna odysea, na kterou jsem po podrobném prostudování technologického postupu upozorňoval již v lednu 1991. Zkušenosti nelze kopírovat, a tak praxe rozhodla právem soudece o tom, kdo má pravdu. Zda já, nebo nemyšlná propaganda u nás se zařízením VAI.

Jindřich Nesvadba

jak pojmenovat to zvláštní období, které prožíváme? Hemingway měl svou „ztracenou generaci“. Nás léta minulá zahnila do zákopů hlubokého ničení. A teď se s rozpaky ohlíme, cože jsme si vlastně tou něčnou listopadovou revolucí vybojovali.

Jeden někdejší vysoký stranický a hospodářský pracovník, který je už jen vysokým hospodářským pracovníkem, se nechal přiležitostně slyšet: „Chtěli jste demokracii? Máte ji!“ Zatím se disidentní roji, jak tomu bylo donedávna s partyzány. A přitom mnozí z nich až do osmašedesátého hnali péc socialismu na ostří nože vši silou. Teď, po dvaceti letech lhanobí a exilu, si nasažují aureolu, nežádka obsazují vysoké státní a politické funkce nebo jsou atesop jmenováni za poradce vysokých úředních úředníků. Ti pak dávají příležitostně k dobru, jak v dobách temna četli zakázanou literaturu a skrytě přemýšleli s disidenty o tom, jak to jednou bude, až to bude, třebaže samí v té době zastávali tučné úřady na stranicko-vládnicích či politických postech.

vodit značně existenční potíže, a přestože byl svého času považován za statečné, přece jsou mezi prvými, kdo jsou propouštěni. Odboři si nechaly vzít málem všechny pravomoci, dokonce i právo kontroly, kdo se dostane na propouštěcí listinu. Tak jdou jako první lidé z dílen (převážně straníci), zůstává vedení (převážně někdejší straníci). A v této podivné době, kdy nic nefunguje a nikdo s tím nechce nic udělat, se znovu objevují menší i větší dik-tátory, kteří si demokracii vysvětlují po svém podle hesla, zavedeného snad už za Rakouska-Uherska: Komu dal pán bůh úřad, tomu dal i rozum.

Za starých pořádků jsem jedenkrát potřeboval projednat nějakou osobní věc se svým poslancem tehdejšího MěstNV. Měl pro mne čas jen v pracovní době. Seděl jsem uprostřed továrny v jeho kanceláři, já vyprávěl své potíže, on účastně přikyvával — a to bylo vše. Věkkrát jsem za ním nebyl. A on mne na ulici mjel, jako by mne nikdy nepotkal. Dnes vlastně ani nevím, kdo mne zastupuje a pokud bych nějaký problém měl, na kterého poslance se

obrátil? I dnes fungují osvědčené postupy a všechno se vyřizuje pod dozorem, takže k čemu pak vlastně poslance...

Vyprávěl se, že v Kanadě jistý zvláštní členok chodil po ulici, dával se s lidmi do hovoru, předstoupil se jim jako jejich poslanec, doptával se na jejich problémy a na jejich názory, že je bude tlumočit v parlamentu. Aťaké jsmo se mohli dobit, že odstoupila paní Tatcherová. Že (na Západě) odstoupilo také mnoho dalších významných politiků, kteří nějakou svou při (mnohdy malichernou) prohráli. Kdežto u nás celá řada politiků v posledních měsících prohrála mnoho zásadních politických i hospodářských sporů a nikoho nenapadlo odejít, nikoho nenapadlo odolat je.

Takže je otázka, jestli je právě tohle ta správná demokracie, za kterou naše děti v listopadu devětaosmdesátého riskovaly své zdraví a životy.

Jak tuto podivnou dobu pojmenovat? Počkáme, až nám naše děti znovu vyhojví jasno? Nebo konečně vezmeme svou věc do svých rukou? —sb—

Výzva ČSČK

ČS. ČERVENÝ KRÍŽ se obrací na českou a slovenskou veřejnost, organizace a instituce, zejména na podniky a úspěšné podnikatele, s naléhavou prosbou o podporu humanitární pomoci, připravované pro strádající obyvatelstvo Albánie, Běloruska, Ruska a Ukrajiny. Jde především o nákup a dary potravin trvanlivého charakteru.

Poukázky k zastlání finančních příspěvků na fond pomoci ČSČK, účet č. 35-16839-011/0100, variabilní symbol 91810 u Komerční banky Praha 1, obdržíte na sekretariátu OV ČSČK.

Nabídky potravinářského zboží nutno směřovat na zahraniční oddělení úřadu federálního výboru ČSČK (paní Naďa Křížová), Thunovská 18, 110 00 Praha 1, telefon 02/13 25 41; fax 02/53 23 45.

KOVÁK

Týdeník Odborového svazu KOVO v ČSFR ● Vychází čtyřikrát v měsíci ● Uzávěrka vždy ve středu ● Copyright 1992 ● Vydává Federální rada OS KOVO ve Vydavatelství a nakladatelství PRÁCE ● Vedoucí redaktor Vítězslav Pospíšil ● Redaktoři: Jaromír Dočkal (pražská redakce), ing. Ján Kollár (slovenská redakce) ● Grafická úprava Radka Mrázová ● Adresa pražské redakce: Gorkého náměstí 23, 112 02 Praha 1 ● Telefon: Praha — vedoucí redaktor 2114 2780, 2114 2448 ● Redaktor 2114 2351 ● Sekretariát 2114 2350 ● Fax (02) 2114 2350 ● Slovenská redakcia: Telefón 0703 973 18 ● Cena výtisku 3.— Kčs ● Předplatné ročně 144 Kčs ● Rozšiřuje a objednávkový příjímá Vydavatelství a nakladatelství PRÁCE, administrace, Václavské náměstí 17, 112 58 Praha 1, telefon 235 40 08, 235 37 32, linka 333 nebo 552 ● Redakci nevyžádané rukopisy se nevracejí ● Dohledací pošta Praha 07, snížený poplatek povolen MPS, Praha č. j. za. P/1 6196 ze dne 9. 11. 1970. ISSN 0332 — 9270